

Odbor za razvoj

2023/2124(INI)

27.10.2023

MNENJE

Odbora za razvoj

za Odbor za ribištvo

Akcijski načrt EU: varstvo in obnova morskih ekosistemov za trajnostno in
odporno ribištvo
(2023/2124(INI))

Pripravljalnica mnenja: Catherine Chabaud

PA_NonLeg

POBUDE

Odbor za razvoj poziva Odbor za ribištvo kot pristojni odbor, naj v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

- A. ker se v akcijskem načrtu EU omenjajo ribolovne tehnike, ki so škodljive za ekosisteme na morskem dnu, ne omenjajo pa se posebej druge uničujoče ribolovne tehnike, kot so naprave za zbiranje rib, s katerimi se prispeva k prelovu tunov in onesnaževanju oceanov s plastiko ter škoduje morskim ekosistemom v vodah držav v razvoju,
- B. ker je v Indijskem oceanu več tropskih vrst tunov podvrženih prelovu, zlasti rumenoplavuti tun, katerega ulov je treba nujno zmanjšati,
- C. ker so v Organizaciji za prehrano in kmetijstvo poudarili, da v obalnih državah zahodne Afrike prelov malih pelagičnih vrst ter razmah proizvodnih obratov za ribje olje in ribjo moko ogrožata zanesljivo preskrbo s hrano,
 1. spominja na izjemno pomembnost oceana kot stebra podnebne in prehranskega sistema, saj pokriva 71 % zemeljskega površja, iz njega prihaja kar polovica vsega kisika in v njem se absorbira tretjina emisij ogljikovega dioksida; poudarja, da je treba razviti politiko in pristope financiranja za ohranjanje in trajnostno rabo oceanov; poziva, da se ohranijo načini preživljanja, odvisni od oceanov, in biotska raznovrstnost oceanov po vsem svetu; poudarja odločilno vlogo oceanov, zlasti pri sekvestraciji ogljika, razvoju obnovljivih virov energije, ustvarjanju delovnih mest, zmanjševanju revščine, prevozu blaga in internetnih komunikacijah; opozarja na soodvisnost ribištva in zanesljive preskrbe s hrano, saj je 3,3 milijarde ljudi odvisnih od hrane iz morja, s katero pridobijo vsaj 20 % svojega vnosa živalskih beljakovin;
 2. poudarja našo individualno in kolektivno odgovornost za ohranitev oceana, ki je naša skupna svetovna dobrina, ter morij in morskih virov kot tudi za uresničitev cilja trajnostnega razvoja št. 14; poziva EU, naj postane vodilna pri varovanju in obnovi morskih ekosistemov ter oblikuje s tem povezane politike, v katerih se bo sistematično odražala globalna vizija; poudarja, da je za smotno in trajnostno upravljanje morskih ekosistemov treba sprejeti globalni pristop, ki temelji na ekosistemih, in jasen pravni okvir, kamor bodo vključeni vsi sektorji in deležniki modrega gospodarstva; obžaluje, da evropske javne politike na področju modrega gospodarstva niso dovolj dobro povezane in usklajene ter se trenutno upravljajo razdrobljeno, kar škodi deležnikom, zaradi česar si ti medsebojno konkurirajo; podčrtuje potrebo po preprečevanju in znatnem zmanjšanju vseh vrst onesnaževanja morja, zlasti zaradi dejavnosti na kopnem; poziva k tesnejšemu sodelovanju za izboljšanje ravnanja z odpadki in odpadnimi vodami ter k nujnemu boju proti onesnaževanju s plastiko, in sicer z zmanjšanjem uporabe tega materiala in povečanjem stopnje recikliranja; pozdravlja pristop Komisije k trajnostnemu modremu gospodarstvu in njeno strategijo za izvajanje ekosistemskega pristopa k upravljanju ribištva v okviru skupne ribiške politike; poziva Komisijo, naj revidira strategijo in ta ekosistemski pristop poleg upravljanja ribištva razširi na vse sektorje modrega gospodarstva, vključno z obnovljivimi viri energije in ekstraktivno industrijo, kot del krovnega pravnega in strateškega okvira;
 3. poudarja pomen sodelovanja EU z državami v razvoju, zlasti v Afriki, na Karibih in v

Tihem oceanu, pri pripravi na prihodnji razvoj obnovljive morske energije, tako da EU deli svoje strokovno znanje in izkušnje na področju pomorskega načrtovanja in razvoja industrij; poziva EU, naj poveča krepitev zmogljivosti in financiranje držav v razvoju za izboljšanje upravljanja oceanov in obalnih območij, razvoj strategij za oceansko gospodarstvo, premostitev vrzeli pri upravljanju ter boj proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu ter nezakoniti trgovini z morskimi viri; poudarja, da je treba najti odgovore, ki bodo zadovoljili lokalne potrebe po energiji brez emisij, zagotovili zaščito morskih ekosistemov in ohranili tradicionalne dejavnosti, kot je ribolov; opozarja na to, da je treba pri izvajanju teh ukrepov vključiti obalne skupnosti; nadalje poudarja tudi, da je treba v najbolj oddaljenih regijah podpirati trajnostne ribolovne prakse, ki temeljijo na trajnostni rabi morskih virov ter upravljanju ribištva, akvakulture in turizma, saj bi tako zagotovili dolgoročni socialno-ekonomski razvoj teh regij;

4. opozarja, da je intenzivno izkoriščanje naravnih virov po vsem svetu v zadnjih 40 letih eden glavnih vzrokov za izgubo morske biotske raznovrstnosti, poleg drugih, kot so onesnaževanje, podnebne spremembe in zakisljevanje oceanov; poudarja, da je treba takoj ukrepati v boju proti prelovu ter nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu, saj negativno vplivata na obalne skupnosti; poziva vse države, naj v celoti izpolnijo svoje obveznosti ter končajo s prelovom in uničujočimi praksami, zaradi katerih je ogroženo preživetje vseh živalskih vrst; meni, da je za ohranitev biotske raznovrstnosti treba znatno omejiti ulov in popolnoma ustaviti ulov najbolj ogroženih vrst; obžaluje, da se kljub veljavni zakonodaji prakse prelova nadaljujejo in da nekatere države ne upoštevajo omejitev, ki jih določajo mednarodni predpisi; poudarja, da so v sektorju intenzivne akvakulture zelo odvisni od ribje moke in ribjega olja iz držav v razvoju, zato ga ne moremo upoštevati pri iskanju rešitve za prelov; poziva EU in njene države članice, naj razvijejo trajnostno akvakulturo tako, da zmanjšajo odvisnost industrije EU od ribje moke;
5. izraža zaskrbljenost zaradi odločitve japonske vlade, da izpusti radioaktivno vodo v ocean; poziva EU, naj pritisne na mednarodne institucije, da bodo spremljale dejanski vpliv na ocean, in naj pozove japonsko vlado, da poišče alternativne rešitve in izvede celovito presojo vplivov na okolje, kot to zahtevajo njene mednarodne pravne obveznosti;
6. poziva EU, naj podpre vzpostavitev nacionalnih obalnih izključitvenih območij, rezerviranih za lokalne in obrtne ribiče v partnerskih državah, da bi zaščitili ribolovne vire in preživetje obalnih skupnosti pred vplivi vse večjega števila industrijskih plovil pod tujo zastavo in v tuji lasti;
7. opozarja, da moramo pri konkretnem izvajanju akcijskega načrta upoštevati nacionalne, regionalne in lokalne specifičnosti, pri čemer je treba v procese soustvarjanja trajnostnih poslovnih modelov in rešitev vključiti tudi civilno družbo; pozdravlja vlogo konvencij o regionalnih morjih in organizacij za regionalno upravljanje ribištva; poziva Komisijo, naj ponudi ambiciozne pristojnosti organizacijam za regionalno upravljanje ribištva, ki bodo skladne s socialnimi, ekonomskimi in okoljskimi načeli skupne ribiške politike, če želimo v državah v razvoju in mednarodnih vodah varovati ribolovne vire, zlasti z učinkovitejšim upravljanjem staležev vrst, kot je tropski tun, ter izboljšati razpoložljive podatke, skladnost in večjo preglednost sprejemanja odločitev; poudarja, da je treba pri

varstvu in obnovi morskih ekosistemov upoštevati najboljše znanstvene podatke, ki so trenutno znani;

8. opozarja, da sta za varstvo in obnovo morskih ekosistemov potrebna strateško in ambiciozno globalno upravljanje oceanov, ki bosta koristila lokalnemu malemu ribolovu in temeljila na trajnostnih ribolovnih praksah v sodelovanju z obalnimi skupnostmi; vztraja, da je pomembno spodbujati razogljičenje ribiških plovil in na splošno zagotoviti ustrezno podporo EU za vzdržno razvijanje ribiškega sektorja, zlasti prek njenih partnerskih sporazumov, obenem pa v tem prehodu zavarovati ribiške skupnosti in jim pomagati; poudarja povezavo med zdravimi ekosistemi in gospodarskim razvojem ter poziva EU, naj zagotovi, da se klavzule o preglednosti in nediskriminaciji iz sporazumov o partnerstvu o trajnostnem ribištvi v celoti izvajajo in uporabljajo tudi za ribolovne vire, ki jih ulovijo tuje flote; opozarja, da se je treba z vsemi ustreznimi deležniki, vključno s predstavniki civilne družbe in malimi ribolovnimi skupnostmi, posvetovati, jih obveščati ob pogajanjih in med izvajanjem sporazumov o partnerstvu o trajnostnem ribištvi ter jih v ta proces vključevati; poudarja, da je treba razviti nove tehnologije za prehod z ribolova, ki povzročata velike emisije ogljika, na ribolov z nizkimi emisijami ogljika in majhnim vplivom, zagotoviti dostop državam v razvoju do ustreznih tehnologij ter podpreti raziskave in inovacije na področju prilagajanja oceanov podnebnju in razvoja morskih obnovljivih virov energije; ponovno poudarja svoja stališča o uredbi o spremljanju, poročanju in preverjanju¹ ter direktivi o sistemu trgovanja z emisijami², da je treba izboljšati energijsko učinkovitost ladij in podpreti naložbe, katerih cilj je prispevati k razogljičenju pomorskega prevoza, vključno z naložbami v vetrni pogon;
9. pozdravlja ambicijo, izraženo v akcijskem načrtu, da se okrepi baza znanja za upravljanje ribištva in varstvo morskega okolja ter da se pospešijo raziskave in inovacije; poziva Komisijo, naj zagotovi tehnično in finančno pomoč za krepitev zmogljivosti na področju raziskav in razvoja ter za prenos znanja v države v razvoju v skladu s ciljem trajnostnega razvoja 14.a; posebej poudarja, kako pomemben je takšen pristop, da bi se izboljšalo stanje oceanov ter povečal prispevek morske biotske raznovrstnosti in modrega gospodarstva k napredku državam v razvoju, zlasti malih otoških držav v razvoju in najmanj razvitih držav;
10. opozarja, da je razvoj zaščitene morske območij priložnost za tesnejše sodelovanje med lokalnimi deležniki, ribiči in obalnimi skupnostmi ter za iskanje rešitev, ki upoštevajo specifične lokalne razmere, saj je tako mogoče bolje varovati morsko biotsko raznovrstnost in ohranjati razvoj dejavnosti, povezanih z modrim gospodarstvom; poudarja, da je treba pri oblikovanju zaščitene morske območij upoštevati sodelovanje malih ribičev in obalnih skupnosti; poziva države partnerice, naj te skupine vključijo v vsako fazo postopka, od določitve do upravljanja območij; poudarja, da se lahko z zaščitene morske območji dosežejo koristi za morske ekosisteme in lokalne gospodarske dejavnosti; opozarja, da se na učinkovito upravljanjih

¹ Uredba (EU) 2015/757 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2015 o spremljanju emisij ogljikovega dioksida iz pomorskega prevoza, poročanju o njih in njihovem preverjanju ter spremembi Direktive 2009/16/ES (UL L 123, 19.5.2015, str. 55).

² Direktiva 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. oktobra 2003 o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Skupnosti in o spremembi Direktive Sveta 96/61/ES (UL L 275, 25.10.2003, str. 32).

in dovolj zaščitene območjih varujejo mesta drstenja in vzreje rib ter mladiči, zmanjšujejo vplivi na občutljive habitate in naključni ulovi občutljivih vrst so lahko čim manjši; ugotavlja, da je v akcijskem načrtu poudarjen negativen vpliv ribolova s pridnenimi vlečnimi mrežami na zaščitene morskih območjih; poziva države članice, naj izvajajo konkretne ukrepe za doseg ciljev ohranjanja in obnove, značilnih za vsako zaščiteno morsko območje, začeni z najbolj ogroženimi območji, ter ublažijo učinke ribolova s pridneno vlečno mrežo na ekosisteme morskega dna; poudarja, da sta potrebni dolgoročna prepoznavnost in finančna podpora, če želimo zagotoviti pravični prehod, pri katerem noben ribič ne bo prezrt; meni, da je treba na mednarodni ravni zagovarjati iste cilje; opozarja, da je v cilju št. 3 Kunminško-montrealskega svetovnega okvira za biotsko raznovrstnost navedeno, da morajo biti dejavnosti na zaščitene območjih v celoti skladne s cilji ohranjanja; v zvezi s tem poziva EU, naj izkoristi potencial in koristi zaščitene morskih območij, tako da podpre vzpostavitev svetovnega omrežja zaščitene morskih območij ali „modrega pasu“, zlasti s povezovanjem mrež upravljavcev zaščitene morskih območij, da bi spodbudila razvoj novih načinov sodelovanja in izmenjavo rešitev med EU in njenimi partnerskimi državami; ugotavlja, da bi se lahko EU za vzpostavitev sodelovanja, potrebnega za oblikovanje tega globalnega „modrega pasu“, osredotočila zlasti na najbolj oddaljene regije ter čezmorske države in ozemlja v Indijskem oceanu, Tihem oceanu, Karibih in Atlantskem oceanu; v skladu s smernicami Svetovne zveze za varstvo narave ponovno izraža podporo temu, da se na zaščitene morskih območjih prepovejo vse okolju škodljive ekstraktivne industrijske dejavnosti, kot sta rudarstvo in pridobivanje fosilnih goriv, ter škodljive industrijske ribolovne tehnike;

11. posebej poudarja, da je energetski prehod pomemben in bistven korak, ki ga je treba doseči; vendar opozarja, da je zamenjava fosilnih goriv velik izziv, zlasti zaradi pomanjkanja razvoja ustreznih tehnologij, primernih za uporabo v ribiškem sektorju; opozarja, da je treba med procesom prehoda zaščititi lokalni mali ribolov, kajti to bo precejšnja preizkušnja prav za tamkajšnje ribiče;
12. poziva EU, naj spodbuja preglednost ribištva in drugih ekstraktivnih panog na morju v partnerskih državah, saj je to pogoj za ustavitev prelova, izgube biotske raznovrstnosti in kršitev človekovih pravic; poudarja, da lahko obalne države v razvoju za izboljšanje preglednosti izvajajo standarde iz pobude za preglednost v ribištvu in pobude za preglednost v ekstraktivni industriji;
13. poziva EU, naj si prizadeva za izvajanje mednarodnih predpisov, ki omejujejo zastave ugodnosti in spremembo zastave, ter prevzame vodilno vlogo pri obravnavi pretovarjanja na morju in izboljšanju inšpekcijskih pregledov v pristaniščih, saj so to pomembni načini za zapiranje vrzeli v nezakonitem, neprijavljenem in nereguliranem ribolovu; poziva Komisijo, naj zagotovi, da bodo države članice spoštovale pravila o spremljanju in nadzoru ribištva, zlasti ko gre za njihove zunanje ribiške flote;
14. ponovno poudarja zaveze iz Kunminško-montrealskega svetovnega okvira za biotsko raznovrstnost in cilj strategije EU za biotsko raznovrstnost, da se do leta 2030 zaščiti vsaj 30 % morskih območij EU in strogo zaščiti vsaj 10 % morskih območij EU; poziva EU, naj na mednarodni ravni promovira ta cilj, s poudarkom na močnih zaščitnih ukrepih za zagotavljanje pravic avtohtonih prebivalcev, lokalnih skupnosti in malih ribičev; opozarja na zavezanost EU načelu skladnosti politik za razvoj ter usklajevanju

različnih notranjih in zunanjih politik EU, z namenom izogniti se izoliranemu vladovanju; poudarja, da je treba v sporazume o partnerstvu o trajnostnem ribištvu vključiti celovite klavzule o človekovih pravicah in pravni državi, ki morajo biti še naprej pregledni in v skladu s cilji trajnostnega razvoja; vztraja, da poraba beljakovin v EU ne sme ogroziti zanesljive preskrbe s hrano v državah v razvoju, da je treba dati prednost ribolovu za neposredno prehrano ljudi in da mora sektorska podpora prispevati k trajnostnemu razvoju in upravljanju ribiškega sektorja in obalnih skupnosti v državah partnericah, zlasti malih ribičev; poudarja, da je treba pri izvajanju akcijskega načrta spodbujati in pospeševati usposabljanje ribičev;

15. poudarja pomen ribiškega sektorja in malih ribičev za obalna območja v državah v razvoju; opozarja na odgovornost EU, da v državah v razvoju varuje in podpira te sektorje, če želi omejiti izkoriščanje ribjih staležev in odpraviti prelov; podčrtuje, da je treba ustaviti nezakonite ribolovne prakse, tudi tiste, ki jih izvajajo z evropskimi plovili;
16. poziva k obveznim ukrepom potrebne skrbnosti za zagotovitev, da je celotna ribiška oskrbovalna veriga, vključno z oskrbovalnimi verigami živalske krme, poštena, v celoti sledljiva ter brez nezakonitega ribolova in proizvodnje, povezane s trgovino z ljudmi ali suženjstvom;
17. pozdravlja cilj zaščititi trideset odstotkov planeta, a opozarja, da se to ne sme storiti na račun avtohtonih prebivalcev in lokalnih skupnosti, katerih pravice do posesti, dostopa in virov v zvezi z oceani je treba zavarovati, kot je zapisano v prostovoljnih smernicah Organizacije za prehrano in kmetijstvo o odgovornem upravljanju lastništva zemljišč, ribištva in gozdov v okviru nacionalne prehranske varnosti in o zagotavljanju trajnostnega malega ribolova znotraj konteksta prehranske varnosti in izkoreninjenja revščine, kot tudi na podlagi deklaracije OZN o pravicah avtohtonih prebivalcev; poudarja, da se ukrepi v zvezi z avtohtonimi prebivalci in lokalnimi skupnostmi lahko izvajajo le s svobodnim, predhodnim in informiranim soglasjem, kot je določeno v konvenciji št. 169 Mednarodne organizacije dela; v ta namen poziva k oblikovanju trdnih zaščitnih ukrepov za človekove pravice ter mehanizma odgovornosti in pritožb;
18. poziva k mobilizaciji zadostnih sredstev za ublažitev škodljivih vplivov podnebnih sprememb in ruske vojaške agresije proti Ukrajini na ribiške skupnosti; je zaskrbljen zaradi omejenega zneska sredstev iz proračuna EU, namenjenih varstvu in obnovi morskih ekosistemov; v zvezi s tem obžaluje pomanjkanje spremljanja izvajanja in ustrezne porabe sredstev; poudarja, da je treba posebno pozornost nameniti enakosti spolov in krepitvi vloge žensk, saj imajo ženske in mladi ključno vlogo, zlasti v trajnostnem gospodarstvu, ki temelji na oceanih, in na morskih ohranitvenih območjih;
19. poudarja, da bi bilo treba financiranje držav v razvoju na področju podnebnih sprememb izkoristiti za obnovo in varstvo morskih ekosistemov, saj imajo ti velik vpliv na blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje;
20. poziva EU, naj zagotovi finančno podporo in tehnično pomoč državam v razvoju pri izvajanju Kunminško-montrealskega svetovnega okvira za biotsko raznovrstnost in pogodbe OZN o odprtem morju;
21. pozdravlja sporazum Svetovne trgovinske organizacije o subvencijah v ribištvu, ki pomeni velik korak naprej za trajnostnost oceanov, saj prepoveduje škodljive ribiške

subvencije za ribištvo, usmerjeno v prekomerno izkoriščene vire in tisto, kjer se izvaja nezakonit, neprijavljen in nereguliran ribolov; kot naslednji korak poziva k obravnavi enako škodljivih subvencij, namenjenih spodbujanju presežnih zmogljivosti, saj se na njihovi podlagi izčrpavajo oceani po vsem svetu.

INFORMACIJE O SPREJETJU V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE

Datum sprejetja	24.10.2023
Izid končnega glasovanja	+: 16 -: 0 0: 1
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Barry Andrews, Dominique Bilde, Catherine Chabaud, Antoni Comín i Oliveres, Pierrette Herzberger-Fofana, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Beata Kempa, Karsten Lucke, Eleni Stavru (Eleni Stavrou), Tomas Tobé, Miguel Urbán Crespo
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Ilan De Basso, Marlene Mortler, Caroline Roose, Carlos Zorrinho
Namestniki (člen 209(7)), navzoči pri končnem glasovanju	Karolin Braunsberger-Reinhold

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU V ODBORU,
ZAPROŠENEM ZA MNENJE**

16	+
ID	Dominique Bilde
NI	Antoni Comín i Oliveres
ELS	Karolin Braunsberger-Reinhold, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Marlene Mortler, Eleni Stavru (Eleni Stavrou), Tomas Tobé
Renew Europe	Barry Andrews, Catherine Chabaud
S&D	Ilan De Basso, Karsten Lucke, Carlos Zorrinho
Levica	Miguel Urbán Crespo
Verts/ALE	Pierrette Herzberger-Fofana, Caroline Roose

0	-
-	-

1	0
ECR	Beata Kempa

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani